

Estratègia d'Educació per al Desenvolupament i la Ciutadania Global de la Fundació Novessendes

Un projecte de:

Finança

Autoria: Fundació Novessendes de la C.V.

Direcció: Av. Primer De Maig, 23 baix
12549 Betxí (Castelló)

Telèfon: (+34) 964 620 010

Web: novessendes.org
Email: info@novessendes.org

Alguns drets reservats.

Aquesta obra està sota una llicència Creative Commons
Atribució-NoComercial-CompartirIgual 3.0 Organitzacions
Intergovernamentals.

Continguts

5	Introducció
6	Carta de la direcció
8	Novessendes i la EpDCG
<hr/>	
9	Enfocament estratègic i marc teòric
10	El lloc de l'EpDCG en la visió i principis de la Fundació
12	L'objectiu superior de l'estratègia d'EpCG
12	Marc teòric on se situa l'acció de la Fundació en matèria d'educació per al desenvolupament
<hr/>	
15	Línies d'acció, objectius estratègics i marc d'indicadors
16	Línia 1. Sensibilització i educació per a la ciutadania
16	Marc general
17	Objectiu estratègic
17	Indicadors
18	Línia 2. Sud Global
18	Marc general
19	Objectiu estratègic
19	Indicadors
20	Línia 3. Espai agrari
20	Marc general
21	Objectiu estratègic
21	Indicadors
<hr/>	
22	Resultats esperats per línies d'acció
23	Resultats: Línia d'Acció 1
24	Resultats: Línia d'Acció 2
25	Resultats: Línia d'Acció 3
<hr/>	
26	Metodologies
<hr/>	
32	Enfocaments transversals
<hr/>	
35	Vinculació amb els ODS
38	Línia 1: Sensibilització i educació per a la ciutadania
39	Línia 2: Sud Global
39	Línia 3: Espai agrari
<hr/>	
40	Estratègia territorial
42	1. Betxí i comarques de la província de Castelló
42	2. Xarxes autonòmiques, estatals i internacionals
42	3. Amèrica Llatina
<hr/>	
43	Comunicació i transparència
<hr/>	
46	Protocols de seguiment i avaluació

Introducció

Carta de la direcció

Estimades amigues i amics,

Quan mirem arrere i recordem els més de vint anys de camí recorregut per la Fundació Novessendes, descobrim una història plena de vivències personals, de comunitat i de compromís. Hem crescut com a organització i com a col·lectiu que creu en la justícia social, en la solidaritat i en la capacitat de la ciutadania per transformar la realitat.

Aquest Pla Estratègic d'Educació per al Desenvolupament i la Ciutadania Global representa una nova etapa d'aquesta història. No és només un full de ruta, sinó una aposta compartida per situar l'educació al centre de la nostra acció, amb la consciència que ens hem d'anar adaptant contínuament als nous reptes en un context d'incertesa i de transformacions accelerades, on emergeixen noves tendències socials, culturals i tecnològiques que demanen respostes innovadores i col·lectives

Som conscients que som una fundació menuda, nascuda en un poble com Betxí. Però és precisament des d'ací, des de la proximitat i l'arrelament al territori, des d'on aspirem a contribuir a canviar el món. Potser no ho transformarem tot, però sabem que la nostra aportació, per menuda que siga, té sentit i impacte quan es fa des de la coherència, la il·lusió i el compromís compartit.

La força de Novessendes ha estat sempre la seua base social: persones, entitats i institucions que, amb generositat i convicció, fan possible que avancem. Aquest pla vull dedicar-lo al professorat que ens ha acompanyat en el camí i reivindicar l'educació pública, que, malgrat les dificultats, obre finestres al món per sembrar consciència crítica i esperança en les noves generacions. Aquesta estratègia és també vostra.

No puc deixar d'agrair a totes les persones que han participat en l'elaboració d'aquesta estratègia. Vull expressar un agraïment molt especial a l'equip tècnic de Novessendes, pel vostre esforç constant i generós: gràcies a la vostra dedicació heu fet créixer els nostres programes amb una qualitat humana i professional que és, sens dubte, el millor segell que ens identifica.

Ens espera un repte apassionant: continuar educant per a la transformació social. Sabem que no serà fàcil, però també sabem que val la pena. Cada pas que fem, cada projecte que impulem, cada agent que s'implica i cada comunitat que s'activa ens acosta a un futur més digne i sostenible per a totes les persones i per al planeta.

Amb agraïment i esperança,
Des de Betxí cap al món

Novessendes i la EpDCG

La present Estratègia d'Educació per al Desenvolupament i la Ciutadania Global de la Fundació Novessendes (en endavant EpDCG) constitueix el segon pla estratègic que l'entitat impulsa en aquest àmbit. Es tracta d'un document de planificació que recull l'experiència acumulada i defineix les línies prioritàries d'acció per als pròxims anys, amb l'objectiu de consolidar i aprofundir en el compromís educatiu amb el territori i amb la comunitat global.

Novessendes compta amb més de 20 anys de trajectòria en cooperació internacional i amb més de 15 anys de treball específic en (EpDCG). Al llarg d'aquest temps, l'entitat ha dissenyat i executat més de 15 programes educatius, tant en l'àmbit formal —treballant amb centres educatius, professorat i alumnat— com en l'àmbit no formal, a través de processos comunitaris, accions de sensibilització i iniciatives de participació ciutadana.

Aquesta experiència ha permès consolidar un enfocament propi, basat en la coherència de polítiques, la participació activa de la ciutadania i la interconnexió entre els reptes globals i les respostes locals. L'estratègia actual es planteja com una continuïtat i alhora com una actualització, que incorpora nous aprenentatges, metodologies i marcs de referència internacionals, amb la voluntat de seguir contribuint a la construcció d'una societat més justa, equitativa i sostenible.

Enfocament estratègic i marc teòric

El lloc de l'EpDCG en la visió i principis de la Fundació

L'Educació per al Desenvolupament i la Ciutadania Global (EpDCG) ocupa un lloc central dins de l'acció de la Fundació Novessendes. Forma part d'un enfocament integral que combina la promoció de la filantropia comunitària, el suport a iniciatives locals d'impacte social i el treball en xarxa amb entitats, administracions i ciutadania. L'educació es concep no sols com una eina de transmissió de coneixements, sinó com un procés transformador que facilita l'adquisició de competències, la presa de consciència i el desenvolupament d'una ciutadania crítica i compromesa.

En coherència amb la missió i visió de la Fundació, l'EpDCG actua com a eix transversal que enllaça el treball local amb la dimensió global, contribuint a la generació de respostes comunitàries als grans reptes del nostre temps: la justícia social, la igualtat de gènere, la sostenibilitat ambiental, la pau i els drets humans.

Aquest marc estratègic es fonamenta en tres pilars principals:

1. Arrelament al territori i dimensió global

La Fundació aposta per vincular els desafiaments globals amb experiències i accions concretes al contribuint al context local. L'EpDCG esdevé una eina per a fer visible la interdependència entre el que passa al món i la vida quotidiana de les persones i comunitats del nostre territori.

2. Coherència i continuïtat

L'estratègia actual dona continuïtat a més de quinze anys de treball en educació per al desenvolupament, consolidant metodologies pròpies i aprenentatges derivats de més de 15 programes educatius implementats i 4 més projectats. Això garanteix un treball coherent amb els valors i objectius institucionals de Novessendes, així com amb els marcs internacionals de referència, com l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible, adaptada al context sempre canviant.

3. Innovació i transformació social

L'EpDCG no sols transmet coneixements, sinó que busca generar processos educatius participatius, creatius i innovadors que activen la capacitat d'incidència de la ciutadania. D'aquesta manera, es reforça el paper de la Fundació com a agent educatiu i de transformació social, contribuint a construir comunitats més crítiques, corresponsables i resilients.

4. Treball en diferents contextos educatius

Col·laboració entre àmbits formal i no formal: un dels pilars de l'estratègia és generar **espais d'intercanvi i complementarietat** entre l'escola i el teixit comunitari. Es tracta d'unir esforços entre docents, entitats socials i comunitat per multiplicar l'impacte educatiu i garantir la coherència entre els aprenentatges que es donen a l'aula i les experiències transformadores que es viuen al territori.

L'objectiu superior de l'estratègia d'EpCG

L'estratègia d'Educació per a la Ciutadania Global respon als desafiaments que planteja la Fundació, i contribueix a la seua estratègia d'acció mitjançant el seu propòsit superior de:

Impulsar una educació per al desenvolupament i la ciutadania global arrelada al territori i connectada amb els reptes globals, situant l'Horta del Rajolar com a espai viu d'aprenentatge i participació, i exercint des de Novessendes un lideratge comunitari capaç d'articular processos de transformació ecosocial col·lectiva i inclusiva.

Marc teòric on se situa l'acció de la Fundació en matèria d'educació per al desenvolupament

L'acció de la Fundació Novessendes en matèria d'EpDCG s'inscriu en un marc teòric consolidat, que arreplega aportacions de la pedagogia crítica, l'educació transformadora i els principals enfocaments internacionals sobre ciutadania global. Aquest marc estableix els principis, valors i perspectives que orienten les intervencions educatives de l'entitat, situant l'educació com a eina fonamental per a la justícia social i la transformació comunitària.

En termes generals, es concep com un procés educatiu permanent que pretén:

- Afavorir la comprensió crítica de les causes estructurals de la pobresa i les desigualtats.
- Promoure valors de justícia social, drets humans, equitat de gènere, cultura de pau i sostenibilitat ambiental.
- Generar compromís actiu i transformador per part de la ciutadania, tant a escala local com global.

L'acció de Novessendes es fonamenta en diversos models i marcs conceptuals que enforteixen i legitimen el nostre treball:

Pedagogia crítica i educació transformadora

Inspirada en autors com Paulo Freire, l'educació s'entén com un acte polític i emancipador, que fomenta la presa de consciència, la lectura crítica de la realitat i la capacitat d'incidència de les persones i les comunitats.

Educació ecosocial i interdependència

Es posa l'accent en la interdependència entre persones, pobles i ecosistemes, destacant la necessitat d'un canvi cultural i de valors per afrontar l'emergència climàtica i la crisi ecològica.

Enfocament comunitari i de participació

L'EpDCG a Novessendes es concep com un procés col·lectiu i comunitari, que transcendeix l'àmbit escolar i s'estén a espais no formals i de participació social. L'educació es vincula així amb la construcció col·lectiva de respostes i amb el foment de la filantropia comunitària.

Canvi de model econòmic i alimentari

Aquest compromís es basa en dos models, encara que es nodreix d'altres aportacions i perspectives:

L'Agroecologia

Entesa no sols com a pràctica agrícola sostenible sinó com un model integral de transformació que aglutina sobirania alimentària, cura del territori, participació comunitària i valors de solidaritat. Projectes com l'Horta del Rajolar exemplifiquen aquest enfocament, convertint-se en espais d'aprenentatge, innovació i arrelament territorial.

---

l'Economia del Bé Comú

Ens inspirem en models econòmics transformadors que situen les persones i la sostenibilitat de la vida al centre. Els seus valors —cooperació, transparència, justícia social i sostenibilitat ambiental— guien tant la nostra gestió interna com les accions formatives i comunitàries, orientant-nos cap a una societat més justa, solidària i arrelada al territori

En definitiva, el marc teòric que sustenta l'estratègia educativa de la Fundació Novessendes combina mirada global i arrelament local, integra valors universals amb metodologies participatives i situa l'educació com a motor fonamental de transformació social, equitat, sostenibilitat i transició cap a un nou model econòmic i alimentari.

Línies d'acció,
objectius
estratègics
i marc
d'indicadors

Línia 1

Sensibilització i educació per a la ciutadania

Marc general

La Línia Estratègica 1 vol promoure una ciutadania crítica, participativa i activa, compromesa amb la transformació envers un model econòmic i alimentari sostenible en els àmbits social, ambiental i econòmic. Aquesta línia s'articula mitjançant indicadors que permeten mesurar la implicació de diversos actors -centres educatius, agents multiplicadors, alumnat i població general- en processos formatius, i accions de sensibilització o mobilització comunitària.

Els resultats esperats inclouen l'enfortiment dels ecosistemes locals vinculats al desenvolupament sostenible, la comprensió i implicació comunitària en la defensa dels béns comuns, la generació de propostes pedagògiques i materials educatius com a eines de transformació social, fent de la Fundació un referent territorial en la promoció d'un nou model de desenvolupament.

Les activitats associades a aquesta línia inclouen la definició del model de desenvolupament, el mapatge d'actors, l'enfortiment de xarxes educatives i productives, en treball en els àmbits formal, informal i no formal, i en els nivells de primària, secundària i universitària, la dinamització de processos participatius, la creació de materials educatius adaptats a la població meta o la implementació d'estratègies de comunicació integradores entre altres.

La línia contribueix de manera directa a diversos Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), entre els quals destaquen: ODS 4 (educació de qualitat), ODS 12 (consum i producció responsables), ODS 13 (acció pel clima), ODS 16 (pau, justícia i institucions sòlides) i ODS 17 (aliances).

Objectiu estratègic

Fomentada una ciutadania crítica, participativa i activa, compromesa amb el canvi de model econòmic i sistema alimentari sostenibles econòmicament, social i mediambiental.

Indicadors

IOV OE1.1	Centres educatius integrats en la Xarxa Futur Sostenible amb capacitats liderant i implementant iniciatives transformadores del model econòmic
IOV OE1.2	Agents multiplicadors (àmbit formal, informal i no formal) implicats en el desenvolupament de les accions més enllà de la implementació dels projectes per part de la Fundació.
IOV OE1.3	Alumnat de diferents nivell (primària, secundària i universitària) participa en accions formatives de caràcter formal per un canvi de model econòmic i sistema alimentari
IOV OE1.4	Població en general, segmentada per perfil, edat i sexe, participa en accions formatives i de sensibilització, de caràcter informal i no formal, per un canvi de model econòmic i sistema alimentari
IOV OE1.5	Accions de mobilització en defensa del bé comú en diferents àmbits de l'educació formal i de la població en general
IOV OE1.6	La proposta pedagògica Futur Sostenible passa a formar part, de manera global o parcialment, del currículum formatiu de centres educatius
IOV OE1.7	La comunitat percep a la Fundació com a entitat convocant a la ciutadania per impulsar un altre model de desenvolupament
IOV OE1.8	Novessendes exerceix funcions de lideratge comunitari i l'Horta del Rajolar com a punt d'atracció comunitària.

Línia 2

Sud Global

Marc general

Aquesta línia pretén contribuir al desenvolupament humà més just i solidari de grups i poblacions del Sud Global, tot enriquint la visió de la Fundació amb perspectives i sabers provinents d'aquestes realitats.

La línia promou la integració d'una visió descolonitzadora, feminista i no capitalista en el relat institucional, incorporant sabers locals i globals, i fomentant la coparticipació dels titulars de drets en les intervencions.

Els resultats esperats inclouen la incorporació efectiva de la visió del Sud Global en els valors, llenguatge i accions de la Fundació, la consolidació d'una xarxa internacional amb organitzacions de pobles originaris i moviments socials i el reconeixement de la Fundació i l'Horta del Rajolar com a referents en la mobilització comunitària amb visió global.

Les activitats associades estan vinculades entre altres a l'elaboració d'un manual de comunicació, la formació interna a tots els nivells de la Fundació sobre l'enfocament del Sud Global, la creació d'aliances internacionals, la participació en fòrums globals o el desenvolupament de projectes de cooperació amb entitats del Sud.

Aquesta línia contribueix a diversos Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), com ara el 2 (fam zero), el 10 (reducció de les desigualtats), el 12 (producció i consum responsables), el 16 (pau, justícia i institucions sòlides) i el 17 (aliances), entre altres.

Objectiu estratègic

S'ha contribuït al desenvolupament humà més just i solidari de grups i poblacions del Sud Global, fecundant i enriquint alhora la visió de la Fundació amb altres realitats diferents.

Indicadors

IOV OE 2.1	Integració efectiva de la visió descolonitzadora dels comuns alimentaris en el relat i documents de la Fundació
IOV OE 2.2	Altres sabers locals-globals (diàlegs de sabers, intergeneracionals, món rural, marges...) integrants integrats en la visió, valors i accions de la Fundació
IOV OE 2.3	La Fundació compta amb socis del Sud de prestigi i solvència amb els quals impulsa les seues intervencions per a un canvi de paradigma de model de desenvolupament global
IOV OE 2.4	Titulars de drets, responsabilitats i obligacions són copartípics de les intervencions en el Sud Global

---

Línia 3

Espai agrari

Marc general

En aquesta línia l'Horta del Rajolar s'espera que siga un actiu comunitari de referència, capaç de generar i difondre experiències, pràctiques i coneixements sobre noves formes de relació i gestió col·lectiva dels béns comuns, posicionant l'espai agrari com a centre experiencial reconegut, amb capacitat d'incidència en altres processos comunitaris vinculats al territori.

Entre els resultats esperats es pretén assolir la creació d'espais i activitats regulars que promoguen el canvi de model econòmic i agrari, la contribució al relleu generacional en l'entorn rural o la gestió col·lectivament els béns comuns.

Les activitats previstes inclouen l'organització de tallers, jornades i festivals, la dinamització de grups de treball, la implementació de l'Espai Test Agrari, la definició de models de Governança o la promoció de processos formatius i campanyes de sensibilització entre altres.

Aquesta línia contribueix de manera directa als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), especialment als ODS 11 (ciutats i comunitats sostenibles), ODS 12 (consum i producció responsables), ODS 13 (acció pel clima), ODS 16 (institucions sòlides) i ODS 17 (aliances).

Objectiu estratègic

Convertir l'Horta del Rajolar en un actiu comunitari de referència que genere i difonga experiències, pràctiques i coneixements sobre noves formes de relacionar-nos i gestionar els béns comuns.

Indicadors

IOV OE 3.1

Grau d'incidència de l'Horta del Rajolar en altres processos comunitaris relacionats amb la identificació, gestió de béns comuns lligats al territori. (alta-mitjana-baixa).

IOV OE 3.2

L'Horta del Rajolar representa i és reconeguda com a centre experiencial de gestió dels béns comuns

---

IOV OE 3.3

Núm. d'entitats que s'apoderen de l'espai, núm. accions vinculades a l'Horta del Rajolar

Resultats esperats per línies d'acció

Línia d'Acció 1

Sensibilització i educació per a la ciutadania

Resultat 1.1

La Fundació Novessendes ha contribuït a enfortir, en el seu àmbit d'actuació, els ecosistemes vinculats amb la promoció d'un model econòmic de desenvolupament sostenible amb una participació diversa d'organitzacions de la societat civil, el sector educatiu i les administracions.

Resultat 1.2

La comunitat, on té incidència directa la Fundació, comprén, valora i està implicada cap al bé comú

Resultat 1.3

La Fundació genera propostes pedagògiques i materials educatius i de sensibilització com a eines per a la transformació social

---

Resultat 1.4

La Fundació es constitueix en punt de referència, en el seu territori i altres espais, per a impulsar reflexions entorn del canvi de model.

Resultat 2.1

Integrada la visió del Sud Global en l'enfocament de la Fundació, amb un llenguatge i visió descolonitzadora, feminista i no capitalista i amb la incorporació de sabers tradicionals.

Resultat 2.2

Impulsada i consolidada una xarxa internacional d'organitzacions de pobles originaris, moviments socials vinculats al model alimentari i per un desenvolupament econòmic més just i sostenible, amb capacitat per la generació de coneixement compartit.

Resultat 2.3

L'Horta del Rajolar i la Fundació com a referents de la mobilització comunitària amb una visió global, impulsant un canvi de paradigma de model de desenvolupament global.

Resultat 3.1

S'estableixen espais i activitats regulars a l'Horta del Rajolar que permeten generar i compartir experiències i pràctiques per un canvi de model econòmic i agrari.

Resultat 3.2

Enfortim la comunitat de Novessendes, augmentant la seua participació i capacitats per gestionar (reconèixer, estimar i defensar) col·lectivament els béns comuns

Metodologies

La Fundació Novessendes adopta un enfocament participatiu, inclusiu i transformador en totes les seues accions d'EpDCG.

Les metodologies seleccionades busquen afavorir l'aprenentatge significatiu, la reflexió crítica i la implicació activa de la ciutadania, tant en l'àmbit formal com en el no formal, incorporant principis d'educació popular, estratègies creatives i enfocaments pràctics que situen la persona i la comunitat com a protagonistes del seu aprenentatge i de la seua acció social.

Principis metodològics:

Educació popular i participació comunitària

Es fomenta l'aprenentatge a través de l'experiència, la reflexió i l'acció col·lectiva. La comunitat és protagonista i cocreadora dels processos educatius, fomentant la responsabilitat, l'apoderament i la transformació social des de la base.

Aprenentatge actiu i participatiu

Es promou la implicació directa de les persones participants mitjançant debats, tallers pràctics, jocs de rol, estudis de cas i activitats de resolució de problemes. Aquest enfocament connecta el coneixement amb la vida quotidiana i la realitat social.

Educació crítica i reflexiva

Per la comprensió crítica de les causes de les desigualtats, els impactes socials i ambientals i les interdependències globals. La reflexió s'acompanya de materials didàctics adaptats a diferents nivells i contextos educatius.

Aprentatge basat en projectes, Aprentatge-Servei (ApS) i acció comunitària

Els projectes educatius impliquen la participació activa de la comunitat i generen impacte tangible en l'entorn local, combinant teoria i pràctica i promovent el compromís amb la transformació social.

Art com a metodologia educativa

En les seues diverses formes com a eina per fomentar la creativitat, l'expressió emocional i la reflexió crítica. Permet a les persones participants explorar i comunicar experiències, sentiments i idees sobre temes socials i globals, facilitant l'aprenentatge vivencial i la mobilització comunitària.

Educació inclusiva i intercultural

Les activitats i materials es dissenyen per garantir la inclusió de persones de diferents edats, gèneres, orígens i capacitats, incorporant perspectives interculturals i de gènere interseccional.

Ús de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC)

S'integren recursos digitals i eines interactives que faciliten l'aprenentatge a distància, la col·laboració i l'accés a informació global, sempre amb una perspectiva crítica i segura.

Investigació-acció participativa

Els processos educatius inclouen mecanismes d'avaluació formativa i participativa que permeten ajustar les activitats, valorar els aprenentatges adquirits i mesurar l'impacte de les intervencions en la ciutadania i la comunitat.

Enfocaments transversals

L'acció educativa de la Fundació Novessendes en matèria d'EpDCG s'articula des d'una sèrie d'**enfocaments transversals** que impregnen totes les línies estratègiques, projectes i metodologies. Aquests enfocaments garanteixen la coherència, la qualitat i l'impacte transformador de la nostra estratègia, i responen tant a compromisos ètics com a marcs normatius internacionals.

1. Enfocament de gènere i interseccionalitat

- Promoure la **igualtat real** entre dones i homes, visibilitzant i transformant les desigualtats estructurals.
- Incorporar la mirada **interseccional**, reconeixent com el gènere interactua amb altres factors (edat, origen, classe social, diversitat funcional o cultural).

2. Enfocament de sostenibilitat i justícia ecosocial

- Situar la **crisi climàtica i ecològica** al centre de l'acció educativa, promovent estils de vida sostenibles i responsables.
- Vincular l'educació amb processos de **transició ecosocial** i canvi de model agrari i econòmic, recolzant-se en l'**Agroecologia** i l'**Economia del Bé Comú**.

3. Enfocament basat en drets humans

- Fonamentar totes les accions educatives en el respecte i la promoció dels **drets humans universals**.
- Enfortir el compromís de la ciutadania amb la seua defensa i aplicació, tant a escala local com global.

4. Enfocament comunitari i de participació

- Concebre l'educació com un **procés col·lectiu**, que implica escoles, famílies, entitats i institucions del territori.
- Promoure la **filantropia comunitària** i el desenvolupament d'estratègies participatives de corresponsabilitat social.

5. Enfocament intercultural i de convivència

- Reconèixer la **diversitat cultural** com una riquesa, fomentant el diàleg i l'aprenentatge mutu.
- Prevenir discursos i pràctiques de discriminació o exclusió, i promoure la **convivència i la cohesió social**.

6. Enfocament de solidaritat amb el Sud Global

- Situar les **relacions internacionals i la cooperació** com a part central de l'EpDCG, establint vincles entre el Nord i el Sud basats en la **igualtat, la reciprocitat i la justícia global**.
- Donar visibilitat a les **veus, propostes i experiències del Sud Global**, reconeixent-les com a subjectes polítics i educatius, no sols com a beneficiaris.
- Promoure l'**intercanvi i l'aprenentatge mutu**, generant consciència sobre les interdependències i responsabilitats compartides davant els reptes planetaris.

Vinculació amb els ODS

Novessendes situa la seua acció educativa i comunitària en un marc global compartit, que reforça la coherència, la legitimitat i la capacitat d'incidència de les seues iniciatives, contribuint a un futur més digne i sostenible tant per a la Comunitat Valenciana com per al conjunt del planeta.

Principis de vinculació amb els ODS:

- **Localització dels ODS:** traslladar els reptes globals al context valencià i, de manera particular, al municipi de Betxí i a les comarques de Castelló, promovent respostes adaptades i arrelades al territori.
- **Educació com a eix central:** reforçar l'ODS 4 (Educació de qualitat) com a motor transversal per a la consecució de la resta d'objectius.
- **Transversalitat:** garantir que els valors i continguts vinculats als ODS impregnen tots els projectes educatius i comunitaris de Novessendes.
- **Participació i corresponsabilitat:** implicar ciutadania, administracions públiques i entitats socials en la construcció col·lectiva de respostes als reptes dels ODS.

Encara que tots els ODS són interdependents, Novessendes fa un èmfasi especial en aquells més vinculats a la seua missió:

● ODS 2 Fam Zero	Promoure un sistema alimentari just i sostenible basat en l' agroe-cologia i la sobirania alimentària .
● ODS 4 Educació de qualitat	Impulsar una educació transformadora, inclusiva i equitativa.
● ODS 5 Igualtat de gènere	Garantir la igualtat real i la participació plena de les dones en tots els àmbits, incloent-hi el sector agrari i alimentari.
● ODS 8 Treball decent i creixement econòmic	Fomentar ocupació digna, especialment en el sector agroalimentari i comunitari, basada en la sostenibilitat i la cohesió social.
● ODS 10 Reducció de les desigualtats	Abordar les causes estructurals de la desigualtat i promoure la justícia social.
● ODS 11 Ciutats i comunitats sostenibles	Nou model de desenvolupament amb una dimensió territorial o comunitària, promovent comunitats inclusives, segures, resilents i sostenibles
● ODS 12 Producció i consum responsables	Fomentar el consum conscient, els circuits curts de comercialització i una economia arrelada al territori.
● ODS 13 Acció climàtica	Educar per a la transició ecosocial i la lluita contra l'emergència climàtica.
● ODS 16 Pau, justícia i institucions sòlides	Promoure la convivència democràtica, la cultura de pau i la participació ciutadana.
● ODS 17 Aliances per aconseguir els objectius	Enfortir el treball en xarxa i la cooperació entre entitats, administracions i moviments socials

A continuació, per línies d'acció i segons els indicadors, relacionem els ODS vinculats:

Línia 1

Sensibilització i educació per a la ciutadania

Objectiu estratègic: Fomentada una ciutadania crítica, participativa i activa, compromesa amb el canvi de model econòmic i sistema alimentari sostenibles econòmicament, social i mediambiental

Indicador	Descripció	ODS vinculats
IOV OE1.1	Centres educatius integrats en la Xarxa Futur Sostenible amb capacitats liderant i implementant iniciatives transformadores del model econòmic	● ODS 4, ● ODS 12, ● ODS 13, ● ODS 17
IOV OE1.2	Agents multiplicadors (àmbit formal, informal i no formal) implicats en el desenvolupament de les accions més enllà de la implementació dels projectes per part de la Fundació.	● ODS 4, ● ODS 17
IOV OE1.3	Estudiantat de diferents nivell (primària, secundària i universitària) participa en accions formatives de caràcter formal per un canvi de model econòmic i sistema alimentari	● ODS 4, ● ODS 2, ● ODS 12
IOV OE1.4	Població en general, segmentada per perfil, edat i sexe, participa en accions formatives i de sensibilització, de caràcter informal i no formal, per un canvi de model econòmic i sistema alimentari	● ODS 4, ● ODS 2, ● ODS 12, ● ODS 5
IOV OE1.5	Accions de mobilització en defensa del bé comú en diferents àmbits de l'educació formal i de la població en general	● ODS 16, ● ODS 17
IOV OE1.6	La proposta pedagògica Futur Sostenible passa a formar part, de manera global o parcialment, del currículum formatiu de centres educatius	● ODS 4, ● ODS 12
IOV OE1.7	La comunitat percep a la Fundació com a entitat convocant a la ciutadania per impulsar un altre model de desenvolupament	● ODS 16, ● ODS 17, ● ODS 11
IOV OE1.8	Novessendes exerceix funcions de lideratge comunitari i l'Horta del Rajolar com a punt d'atracció comunitària.	● ODS 11, ● ODS 12, ● ODS 8, ● ODS 17

Línia 2

Sud Global

Objectiu estratègic: S'ha contribuït al desenvolupament humà més just i solidari de grups i poblacions del Sud Global, fecundant i enriquint alhora la visió de la Fundació amb altres realitats diferents

Indicador	Descripció	ODS vinculats
IOV OE 2.1	Integració efectiva de la visió descolonitzadora dels comuns alimentaris en el relat i documents de la Fundació	● ODS 2, ● ODS 12, ● ODS 10, ● ODS 16
IOV OE 2.2	Altres sabers locals-globals (diàlegs de sabers, intergeneracionals, món rural, marges...) integrants integrats en la visió, valors i accions de la Fundació	● ODS 4, ● ODS 10, ● ODS 11, ● ODS 12, ● ODS 17
IOV OE 2.3	La Fundació compta amb socis del Sud de prestigi i solvència amb els quals impulsa les seues intervencions per a un canvi de paradigma de model de desenvolupament global	● ODS 17, ● ODS 10, ● ODS 16
IOV OE 2.4	Titulars de drets, responsabilitats i obligacions són copartícips de les intervencions en el Sud Global	● ODS 16, ● ODS 17, ● ODS 10, ● ODS 5

Línia 3

Espai agrari

Objectiu estratègic : Convertir l'Horta del Rajolar en un actiu comunitari de referència que genere i difonga experiències, pràctiques i coneixements sobre noves formes de relacionar-nos i gestionar els béns comuns

Indicador	Descripció	ODS vinculats
IOV OE 3.1	Grau d'incidència de l'Horta del Rajolar en altres processos comunitaris relacionats amb la identificació, gestió de béns comuns lligats al territori. (alta-mitjana-baixa).	● ODS 11, ● ODS 12, ● ODS 13, ● ODS 16, ● ODS 17
IOV OE 3.2	L'Horta del Rajolar representa i és reconeguda com a centre experiencial de gestió dels béns comuns	● ODS 11, ● ODS 12, ● ODS 13, ● ODS 4, ● ODS 17
IOV OE 3.3	Núm. d'entitats que s'apoderen de l'espai, núm. accions vinculades a l'Horta del Rajolar	● ODS 11, ● ODS 17, ● ODS 8, ● ODS 12

Estratègia territorial

Com a fundació comunitària les nostres capacitats es centren en generar processos de transformació sistèmica arrelats al territori. Betxí és l'origen i el centre de gravetat de Novessendes. Des d'ací expandim l'acció a les comarques de Castelló (amb especial incidència en la Plana Alta, Plana Baixa, Alto Palancia i Alto Mijares).

Novessendes impulsa processos que integren el capital social, humà i financer del territori, fomentant la confiança, la participació i la col·laboració entre actors. Aquesta alineació amb l'EpDCG reforça la capacitat de la Novessendes per actuar com a catalitzadora de respostes col·lectives davant reptes complexos i per consolidar models de governança més democràtics, inclusivament i arrelats al territori.

L'acció de Novessendes es construeix des d'un arrelament local fort i alhora amb una vocació global. Amb aquesta combinació d'arrelament i projecció, busquem un impacte intens a escala local i provincial, alhora que contribuïm i ens nodrim de manera significativa en l'àmbit autonòmic, estatal i internacional.

1. Betxí i comarques de la província de Castelló (alt grau d'influència)

Arrelament comunitari

Treball amb centres educatius (formal) i agents socials/comunitaris (no formal).

Projectes de referència

Horta del Rajolar i iniciatives d'agroecologia i Economia del Bé Comú com a laboratoris educatius.

2. Xarxes autonòmiques, estatals i internacionals (grau mitjà d'influència)

Autonòmic

CVONGD, AVEBC, XEAS, Estratègia EpDCG GVA.

Estatals

Fundacions Comunitàries (AEF), RETA, Red de Municipios por la Agroecología.

Internacional

Xarxes europees de fundacions comunitàries i Federació Internacional de l'Economia del Bé Comú.

3. Amèrica Llatina

Cooperació històrica

Més de 20 anys de col·laboració amb comunitats i organitzacions locals.

Intercanvi educatiu i cultural

Aprenentatge mutu entre Llatinoamèrica i País Valencià.

Aliances estratègiques

Canvi de model agrari i alimentari, Economia del Bé Comú i defensa dels drets humans

Comunicació i transparència

La Fundació Novessendes entén la **comunicació i la transparència** com a pilars essencials de la seua acció en EpDCG. No sols com un deure davant la societat, sinó també com una **eina pedagògica i de transformació**, que enforteix la confiança, fomenta la participació i multiplica l'impacte de les iniciatives.

Principis:

- **Claredat i accessibilitat:** oferir informació comprensible i adaptada als diferents públics, des de la comunitat educativa fins a la ciutadania en general.
- **Rendició de comptes:** garantir mecanismes estables i periòdics per informar sobre objectius, activitats, resultats i aprenentatges, tant a nivell econòmic com d'impacte social i educatiu.
- **Participació i diàleg:** promoure canals bidireccionals de comunicació que faciliten l'escolta activa i la construcció col·lectiva de respostes.
- **Coherència i exemplaritat:** comunicar de manera alineada amb els valors de justícia social, sostenibilitat i solidaritat que guien l'acció de la Fundació.

Estratègia de comunicació

- **Canals digitals:** ús actiu de web, xarxes socials i butlletins electrònics per difondre continguts, experiències i materials educatius.
- **Comunicació comunitària:** presència en mitjans locals i comarcals, i col·laboració amb actors del territori per acostar els missatges de l'EpDCG a la ciutadania.
- **Transparència econòmica i institucional:** publicació anual de la memòria d'activitats, dels comptes auditats i dels indicadors d'impacte educatiu i social.
- **Narratives transformadores:** ús del relat, l'art i l'audiovisual com a eines comunicatives capaces de sensibilitzar i implicar emocionalment.
- **Formació en comunicació crítica:** capacitació d'equips educatius i comunitaris per a l'ús responsable i transformador de les tecnologies i mitjans de comunicació.

Amb aquesta aposta, Novessendes vol consolidar-se com una **entitat transparent, coherent i propera**, que comparteix obertament els seus processos i resultats, i que posa la comunicació al servei de la **educació crítica, la participació ciutadana i la transformació social**

Protocols de seguiment i avaluació

L'estratègia compta amb un **Pla de Seguiment i Avaluació**, la finalitat del qual és establir un sistema integral que permeti mesurar el compliment dels objectius i resultats mitjançant el grau d'assoliment dels indicadors en diferents moments, de manera que es garantisca la millora contínua, identificant aprenentatges significatius i faciliten la presa de decisions tant durant l'execució del pla com per al disseny del següent, amb una retroalimentació contínua a diferents nivells, per la qual cosa es contemplen metes anuals, a mig termini (2028) i a la finalització del període (2030).

El disseny i implementació d'aquest sistema de seguiment i avaluació es fonamenta en quatre principis clau:

- **Participació comunitària:** Es promou la implicació activa dels agents educatius, socials i institucionals en totes les fases, assegurant una mirada plural i contextualitzada.
- **Justícia global i equitat:** L'anàlisi dels resultats incorpora una perspectiva crítica i transformadora, que posa el focus en la solidaritat global.
- **Rigor i transparència:** Es garanteix la fiabilitat de la informació mitjançant sistemes de recollida de dades, quantitatives i qualitatives, i amb tractament i anàlisi amb criteris clars de rendició de comptes.
- **Aprenentatge col·lectiu:** Els processos d'avaluació es conceben com espais de reflexió compartida que alimenten la transformació social.
- El sistema s'estructura en tres nivells complementaris: (i) el seguiment anual, (ii) l'avaluació intermèdia (2028) i (iii) l'avaluació final (2030).
- **Cada any es durà a terme un seguiment sistemàtic de les activitats desenvolupades** i del progrés cap a les metes anuals. Les dades es recolliran sobretot a través de registres interns, i la gestió de les bases de dades de l'entitat.

El seguiment culminarà amb una sistematització anual i retre comptes, així com la redacció d'un nou pla d'actuació anual. Ambdós documents seran presentats al Patronat de la Fundació per a la seua validació.

L'**avaluació intermèdia**, prevista per al primer semestre de 2028, permetrà valorar el grau d'assoliment de les metes estratègiques establertes per a aquest període, i ajustar l'enfocament si cal; els instruments seran complementaris als anteriors i de caràcter més qualitatiu, combinant enquestes, entrevistes semiestructurades i grups de discussió a agents clau.

L'**avaluació final**, prevista per al segon semestre de 2030, tindrà com a objectiu mesurar l'impacte global de l'Estratègia en la promoció de la ciutadania global. Es realitzarà una comparació d'indicadors inicials i finals, incloent-hi altres que s'hagen introduït per adaptar la planificació als canvis de l'entorn, s'estudiaran casos significatius i es durà a terme una valoració participativa amb els grups d'interés. El resultat serà un informe final que recollirà conclusions, bones pràctiques i propostes de futur.

Els resultats del seguiment i les avaluacions seran compartits periòdicament amb el Patronat, l'equip tècnic, les entitats col·laboradores i les institucions implicades i la població en general, utilitzant canals de comunicació i difusió definits en l'anterior apartat i adaptats a cadascun dels grups d'interès.

En aquest sentit, es promouran informes accessibles i clars, sessions de retorn participatives per reflexionar col·lectivament sobre els resultats, i la integració dels aprenentatges en la planificació estratègica i operativa futura, assegurant que les decisions es basen en evidències i experiències acumulades.

L'Observatori Social és un projecte de la Fundació Novessendes.

Av. Primer De Maig, 23 baix
12549 Betxí (Castelló)

(+34) 964 620 010

www.novessendes.org
info@novessendes.org

Un projecte de:

Finança:

